

Шығ № 10
13.03.2023

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

КІТАПХАНА

АНЫҚТАМА

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті
Кітапханасының кітап қорына сыйлық ретінде Медицина факультетінің «Жалпы
хирургия» кафедрасының оқытушысы Алдабергенова Ш.А. мына төмендегі тізімдегі
көрсетілген кітаптарды өткізді.

№	Еңбектерінің аталуы	Басылым баспаханасы, жылы	Кітапханаға өткізген кітап саны
1	Алдабергенова Ш.А., Марат М.М., т.б. Клиникаға кіріспе. Мейірбикелік күтім. Оқу құралы	Түркістан Тұран 2023	3
	Барлығы		3

Кітапхананың кітаптар қоры реестріне тіркеліп, қолдану үшін ендірілгенін растайды.

Кітапхана директоры:

М.Абсеметова

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

2022-2023 оқу жылындағы Сенат мәжілісінің

№6 ХАТТАМАСЫНАН КӨШІРМЕ

Түркістан қаласы

31 қаңтар 2023 жыл

Сағат – 15:00

Сәрсенбі

Сенат залы

Қатысқандар: Сенат мүшелері

Күн тәртібінде:

3. Әртүрлі мәселелер:

3.2. Университет ОПК-ның дайындаған оқулық, оқу құралы, мен монографияларын бекіту және баспаға ұсыну туралы (*Баяндамашы: Сенат хатшысы А.Куралбаева*)

Ашық дауыс беру нәтижесінде **СЕНАТ ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

3.2.2. Медицина факультеті, «Жалпы хирургия» факультетінің оқытушылары Ш.А.Алдабергенова, М.М.Марат, Г.А.Турсынбаева, С.Б.Танирбергенованың «Клиникаға кіріспе. Мейірбикелік күтім» атты оқу құралы (авторлардың өз қаражаты есебінен) баспаға ұсынылсын.

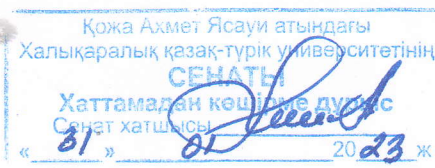
Сенат төрайымы

Сенат хатшысы

Ж.Темірбекова

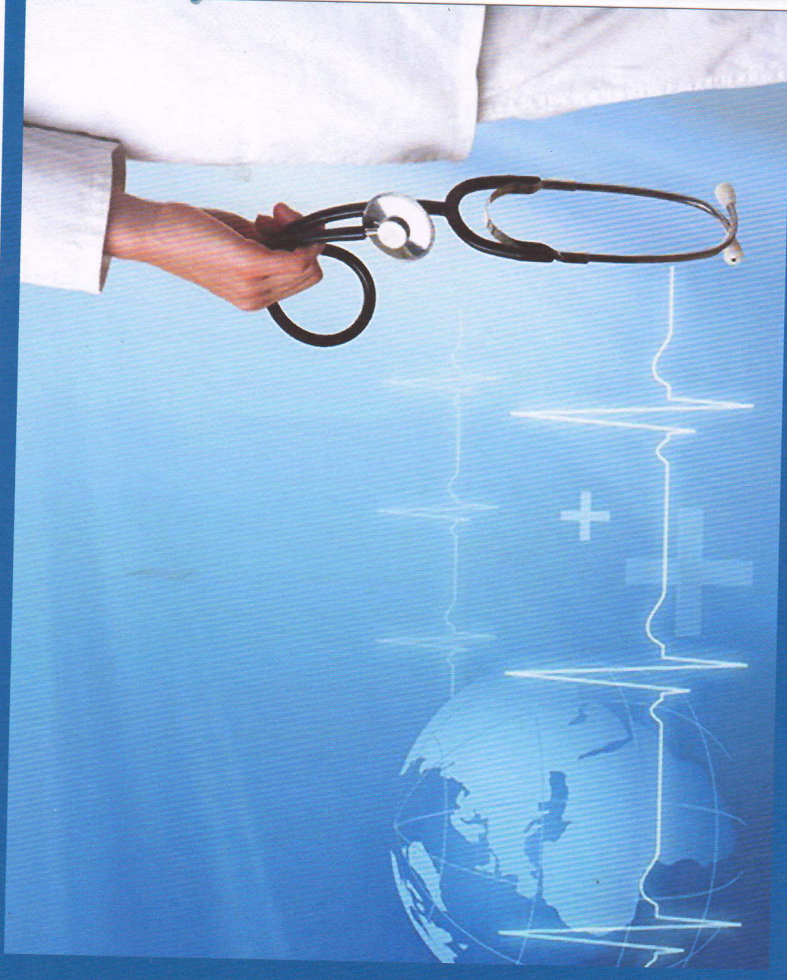
А.Куралбаева

А.Куралбаева

Алдабергенова Ш.А., Мараг М.М.,
Тұрсынбаева Г.А., Танирбергенова С.Б.

Клиникаға кіріспе Мейірбикелік күтім

Түркістан 2023

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Алдабергенова Ш.А., Марат М.М.,

Турсынбаева Г.А., Танирбергенова С.Б.

Клиникаға кіріспе Мейірбикелік күтім

Түркістан 2023

ӘОЖ 614.253.5
ББК 51.1
К42

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің 31 қаңтар
2023 жылғы №6 Сенат мәжілісінің шешімімен ұзынды.

Ішкір жазғандар:

Саржанов Ф.Н. PhD, профилактикалық медицина кафедрасының аға оқытушысы.

Бимурзаев Г.Н. м.ғ.к. Түркістан жоғары медицина колледжінің директоры.

Алдабергенова Ш.А. - Клиникаға кіріспе Мейірбикелік күтім - Оқу құралы.
Алдабергенова Ш.А., Марат М.М., Тұрсынбаева Г.А., Танирбергенова С.Б.
-Түркістан қ. -2023. -157 б.

ISBN 978-601-339-228-8

Оқу құралы 6B10155-«Жалпы медицина» және 6B10156-«Стоматология» білім беру бағдарламасының 2 курс студенттеріне арналған. Оқу құралын құрастырғандағы негізгі мақсат оқу бағдарламасына сай ықпалды, қарапайым, түсінікті етіп жеткізу. Сонымен қоса тәжірибеде кездескен, бүгінгі күннің талабына сай және жергілікті жердің ерекшеліктерін ескере отырып жазылған. Оқу құралы медициналық мамандықта білім алатын жоғары оқу орны студенттеріне арналған. Сонымен қатар, орта медициналық білім беру мекемелерінің студенттеріне де қолдануына болады.

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің оқу әдістемелік кеңесімен бекітілген және баспаға ұсынылған, хаттама №«б» 31.01.2023 жылғы шешімімен рұқсат берілді.

ISBN 978-601-339-228-8

©Алдабергенова Ш.А., 2023
Марат М.М., 2023
Тұрсынбаева Г.А., 2023
Танирбергенова С.Б., 2023

Мазмұны

Кіріспе.....	5
I. Науқастарды қабылдау бөлімінің қызметі.....	6
II. Науқастың жеке басының тазалығы гигиенасы.....	11
III. Науқасты тамақтандыру.....	18
IV. Қызу көтеріліп, қалтыраған науқастарды күту.....	21
V. Қан айналасына тигізетін әсер ету шаралары.....	23
VI. /Өрілерді сақтау.....	30
VII. Дәрілік заттарды ету әдістері (ішке ету, энтеральдық, парентеральдық ету жолдары).....	32
VIII. Шприц пен инелерді стерильдеуге дайындау және стерильдеу.....	44
IX. Тыныс алу жүйесінің жұмысы және оларды күту, науқастарды бақылау.....	47
X. Жүрек пен қан тамырлары жұмысының бұзылуынан пайда болған науқастарды күту.....	49
XI. Жергілікті зерттеу әдістеріне науқасты дайындау.....	56
XII. Аспаптық зерттеу науқастарды дайындау (ультрадыбыстық, рентгенологиялық диагностикалық, ЭКГ, спирография).....	61
XIII. Гигиеналық криз, өкпенің ісінуі, жүрек аймағының ауырсынуы, іш ауырсынуы мен ішкі дәрігерге көрсетілуі, жүрек-көкірек қан айналымының бұзылуы, асқынған кезіндегі дәрігерге көрсетілуі және диагностикасы (қышқылдар, сілтілер, алкоголь сурағаттың ісіні газ).....	69
XIV. Гигиеналық дәрігерлік және отадан кейінгі күтім.....	95
XV. Клиникалық шім түсінігі. Жүрек-өкпелік реанимациялық шаралар.....	98
Қосымша	108
Қосымшаның әріптестер тізімі.....	109

Қысқартылған сөздер тізімі

АҚҚ-артериялық қан қысымы
ЭКГ-электрокардиография
ЭхоКГ-эхокардиография
ЭФГДС-эзофагогастродуоденоскопия
АМСК-алғашқы медициналық-санитарлық көмек
ДДҰ-дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
ЖЖЖ-жүректің жиырылу жиілігі
ИЕА-инфекциялық емес аурулар
ДСИ-дененің салмақтық индексі (индекс массы тела)
ҚДҚ-қоғамдық денсаулық қызметі
МТҚ-медициналық тағайындау құралы
ЕАМ-емдеу алдын-алу мекемесі
БМСК-біріншілік медико-санитарлы көмек
МСБ-медико-санитарлы бөлім
ҚҚСМ-қан қысымының сәткелік монитори
СН және Е-санитарлы нормалар және ережелер

Кіріспе

«Клиникаға кіріспе Мейіркелік күтім» бұл оқу құрал-ауыр науқастардың төсек қалпын келтіру, күтімін жасау, аурухана ішлік эпидемиологиялық тәртіптерге сәйкес және емдеу бөлімдерімен таныса отырып, жұмыс орнын ұйымдастыру, медбике үрдісі, науқастардың дене қызуын, артериялық қысымын, тыныс жиілігін есептеумен және т.б. іс шараларымен таныстырылған болатын.

Дерілік заттардың формалары, түрлері, оны егу бөлімшесінде дайындау, науқастарға энтеральді және сыртқа енгізу, науқастың санасын сараптау, асқазан-ішек жолдарынан қан кету, клизма, асқазан зондын, аспаптық және зертханалық зерттеуге науқасты дайындау арқылы өзіндік ерекшеліктерімен таныса отырып, муляждармен жұмыс істеу түрлері көрсетілген.

Науқастың жалпы жағдайын сараптау, есін анықтау және оның түрлерімен таныстырылған. Естен тану кезінде немесе басқада түрлері кезінде науқасқа алғашқы медбикелік және дәрігерлік алғашқы көмектері көрсетілген. Науқастың дене қызуына байланысты түрлерін ажыратып, алғашқы көмек көрсету және тасымалдау кезеңдері берілген. Тақырыптың соңында студенттің өз білімін тексеруіне мүмкіндік қарастырылған.

Оқу құралының шығарылу мақсаты: Клиникаға кіріспе пәнінің қазақша оқу құралдарының жетіспеушілігі және мөлдіреттердің аздығына байланысты, мақсатына сәйкес отырып, оқу құрал құралып, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің сенатында қаралып, бекітіліп, баспаханалық ұсынылды.

Егер де, баспада қандай да сыни ескертпелер болса, қабыл алып, келесі басылымдарда ескереміз.

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Алдабергенова Ш.А., Марат М.М.,

Турсынбаева Г.А., Танирбергенова С.Б.

Клиникаға кіріспе Мейірбикелік күтім

ISBN 978-601-339-228-8

9 786013 392288

Басуға 31.01.2023 ж. қол қойылды. Пішімі 57х82 1/16. Қағазы офсеттік.
Шартты баспа табаны 10,25. Таралымы 100 дана. Тапсырыс

Редакцияның мекен-жайы:

161200, Қазақстан Республикасы, Түркістан облысы, Түркістан қаласы,
ХҚТУ қалашығы, Б.Саттархан даңғылы, №29В, Бас ғимарат, 404-бөліме

Кітап Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің
«Тұран» баспаханасында көбейтілді.

Баспахана мекен-жайы:

161200, Қазақстан Республикасы, Түркістан облысы, Түркістан қаласы,
ХҚТУ қалашығы, Б.Саттархан даңғылы, №29В, 2-ші ғимарат
E-mail: turanbaspasi@ayu.edu.kz